

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2014 m. kovo 27 d.*

„Jūrų transportas — Reglamentas (EEB) Nr. 3577/92 — „Jūrų kabotažo“ sąvoka — Kruizo paslaugos — Kruizas, kurio maršrutas eina per Venecijos lagūną, Italijos teritorinę jūrą ir Po upę — Tas pats išvykimo ir atvykimo uostas“

byloje C-17/13

dėl *Consiglio di Stato* (Italija) 2012 m. lapkričio 20 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2013 m. sausio 14 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Alpina River Cruises GmbH,

Nicko Tours GmbH

prieš

Ministero delle infrastrutture e dei trasporti – Capitaneria di Porto di Chioggia,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič (pranešėjas), teisėjai C.G. Fernlund, A. Ó Caoimh, C. Toader ir E. Jarašiūnas,

generalinis advokatas P. Cruz Villalón,

posėdžio sekretorė A. Impellizzeri, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2013 m. spalio 24 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Alpina River Cruises GmbH* ir *Nicko Tours GmbH*, atstovaujamų *avvocati* A. Clarizia, A. Veronese ir R. Longanesi Cattani,

— Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* M. Salvatorelli,

— Europos Komisijos, atstovaujamos G. Conte ir L. Nicolae,

susipažinęs su 2013 m. gruodžio 19 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: italų.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1992 m. gruodžio 7 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 3577/92, taikančio laisvės teikti paslaugas principą jūrų transportui valstybėse narėse (jūrų kabotažas) (OL L 364, p. 7; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 2 t., p. 10), išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant pagal Šveicarijos teisę įsteigtos bendrovės *Alpina River Cruises GmbH* ir pagal Vokietijos teisę įsteigtos bendrovės *Nicko Tours GmbH* (toliau – *Alpina* ir *Nicko Tours*), viena šalis, ir *Ministero delle infrastrutture e dei trasporti – Capitaneria di Porto di Chioggia* (Infrastruktūros ir transporto ministerija – Kjudžos uosto administracija, Italija), kita šalis, ginčą dėl šios institucijos atsisakymo leisti *Alpina* ir *Nicko Tours* turistiniam laivui, plaukiojančiam su Šveicarijos vėliava, plaukti per Italijos teritorinę jūrą.

Teisinis pagrindas

Reglamentas Nr. 3577/92

- 3 Reglamento Nr. 3577/92 1 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Nuo 1993 m. sausio 1 d. laisvė teikti jūrų transporto paslaugas valstybėje narėje (jūrų kabotažą) suteikiama Bendrijos laivų savininkams, kurių laivai įregistruoti valstybėje narėje ir plaukioja su jos vėliava, jei šie laivai atitinka visas kabotažo vykdymo šioje valstybėje narėje sąlygas <...>“

- 4 Šio reglamento 2 straipsnyje numatyta:

„Šiame reglamente:

1. „Jūrų transporto paslaugos valstybėje narėje (jūrų kabotažas)“ – tai paprastai už užmokestį teikiamos paslaugos, kurias visų pirma sudaro:
 - a) kontinentinis kabotažas: keleivių arba prekių vežimas jūra tarp uostų, esančių vienos ir tos pačios valstybės narės žemyno dalyje arba pagrindinėje teritorijoje, nesustojant salose;
 - b) tiekimo atviroje jūroje paslaugos: keleivių arba prekių vežimas jūra tarp bet kurio valstybės narės uosto ir šios valstybės narės kontinentiniame šelfe esančių įrenginių arba struktūrų;
 - c) salų kabotažas: keleivių arba prekių vežimas jūra tarp:
 - uostų, esančių vienos ir tos pačios valstybės narės žemyno dalyje ir vienoje arba daugiau salų,
 - vienos ir tos pačios valstybės narės salose esančių uostų;

<...>“

- 5 Pagal šio reglamento 3 straipsnio 1 dalį „[v]isais klausimais, susijusiais su įgulos sukomplektavimu laivuose, vykdančiuose kontinentinį kabotažą, ir kruiziniuose laineriuose atsakomybę prisiima valstybė, kurioje laivas įregistruotas (laivo vėliavos valstybė), išskyrus mažesnius kaip 650 bruto tonažo laivus, kai gali būti taikomos priimančiosios valstybės nustatytos sąlygos“.

6 Reglamento Nr. 3577/92 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Taikant išimtį, šis reglamentas laikinai netaikomas šioms jūrų transporto paslaugoms, teikiamoms Viduržemio jūroje ir palei Ispanijos, Portugalijos ir Prancūzijos krantus:

— kruizų paslaugoms iki 1995 m. sausio 1 d.,

<...>“

Italijos teisė

7 1942 m. kovo 30 d. Karaliaus dekretu Nr. 327 patvirtinto Italijos Laivybos kodekso (*Codice della navigazione*) su pakeitimais (toliau – CIN) 224 straipsnyje nurodyta:

„1. Laisvė teikti kabotažo paslaugas Italijos Respublikoje, kaip tai numatyta [Reglamente Nr. 3577/92], suteikiama tik tų Bendrijos laivų savininkams, kurių laivai įregistruoti Europos Sąjungos valstybėje narėje ir plaukioja su jos vėliava, jei šie laivai atitinka visas kabotažo vykdymo šioje valstybėje narėje sąlygas.

2. 1 dalies nuostata taikoma laivams, teikiantiems jūrų laivininkystės paslaugas uostuose, upių žiotyse ir pakrantėse.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

8 *Alpina* ir *Nicko Tours* atitinkamai yra su Šveicarijos vėliava plaukiojančio turistinio laivo *MS Bellissima* savininkė ir eksploatuotoja.

9 Šios bendrovės suorganizavo apytiksliai vienos savaitės kruizinę kelionę, kurią vykdyti numatytas laivas turėjo išplaukti iš Venecijos (Italija) 2012 m. kovo 16 d., kirsti Venecijos lagūną iki Kjudžos (Italija), nuo Kjudžos tęsti kelionę teritorine jūra iki Levantės uosto (Italija), paskui pakilti Po upe (Italija) apytiksliai 60 km iki Polezelos (Italija) ir tuo pačiu maršrutu grįžti į Veneciją.

10 Italijos teritorinė jūra tarp Kjudžos ir Levantės uostų įtraukta į kelionės maršrutą, nes dėl savo dydžio *MS Bellissima* negalėjo plaukti Kjudžą su Po upe jungiančiu kanalu.

11 Prieš kelionę *Alpina* ir *Nicko Tours* kreipėsi į *Ministero delle infrastrutture e dei trasporti – Capitaneria di Porto di Chioggia* su prašymu leisti plaukti nurodyta jūros dalimi. 2012 m. kovo 12 d. sprendimu ši institucija atmetė šį prašymą tuo pagrindu, kad jūrų kabotažą leidžiama vykdyti tik tais laivais, kurie plaukioja su vienos iš valstybių narių vėliava.

12 *Alpina* ir *Nicko Tours* apskundė šį sprendimą *Tribunale amministrativo regionale per il Veneto* (Veneto regiono administraciniam teismui). Pastarasis šį skundą atmetė 2012 m. balandžio 12 d. sprendime nurodęs, kad atitinkama paslauga laikytina „jūrų kabotažu“, kaip jis suprantamas pagal Reglamentą Nr. 3577/92, o teisė teikti šią paslaugą CIN 224 straipsniu „suteikiama tik tų Bendrijos laivų savininkams, kurių laivai įregistruoti Europos Sąjungos valstybėje narėje ir plaukioja su jos vėliava“.

13 *Alpina* ir *Nicko Tours* apskundė šį sprendimą *Consiglio di Stato* (Valstybės Tarybai) ir nurodė, kad „jūrų kabotažo“ sąvoka apima tik tas paslaugas, kurios teikiamos tikruoju jūrų transportu. Nagrinėjamos kruizo paslaugos tokiu transportu neteikiamos, nes, išskyrus trumpą teritorinės jūros atkarpą tarp Kjudžos ir Levantės uosto, teikiamos vidaus vandenyse.

- 14 *Consiglio di Stato* sustabdė skundžiamo sprendimo vykdymą. Be to, jis nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar [Reglamentą Nr. 3577/92] reikia aiškinti kaip taikomą kruizų veiklai, vykdomai nuo vieno valstybės narės uosto iki kito, šiuose uostuose neįlaipinant ir neišlaipinant vis kitų keleivių, jei ši veikla pradedama ir baigiama tų pačių keleivių įlaipinimu ir išlaipinimu tame pačiame valstybės narės uoste?“

Dėl prejudicinio klausimo

- 15 Patektu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar kruizo, prasidedančio ir pasibaigiančio su tais pačiais keleiviais tame pačiame valstybės narės uoste ir vykdomo toje pačioje valstybėje narėje, paslaugos priskirtinos prie „jūrų kabotažo“, kaip jis suprantamas pagal Reglamentą Nr. 3577/92.
- 16 Italijos vyriausybė ir Europos Komisija siūlo į užduotą klausimą atsakyti teigiamai, o *Alpina* ir *Nicko Tours* mano, kad atsakymas į šį klausimą nebūtinai. Jos pastebi, kad Reglamentas Nr. 3577/92 skirtas jūrų transportui, taigi jis netaikomas upių kruizo paslaugoms, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje. Todėl reikėtų ne pateikti nacionalinio teismo prašomą išaiškinimą, o konstatuoti, kad Reglamentas Nr. 3577/92 bet kuriuo atveju netaikomas kruizo, kurio maršruto didžioji dalis eina per kitus nei jūra vandenį, paslaugoms.
- 17 Šiuo atžvilgiu iš Reglamento Nr. 3577/92 1 straipsnio 1 dalies iš tiesų matyti, kad jis taikomas tik valstybėje narėje teikiamoms transporto paslaugoms (kabotažui), turinčioms jūrinių paslaugų savybių. Taigi, kaip teisingai pastebėjo *Alpina* ir *Nicko Tours*, šis reglamentas netaikomas vienoje valstybėje narėje teikiamoms vandens kelių transporto paslaugoms, neturinčioms jūrinių paslaugų savybių. Tokios paslaugos patenka į 1991 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 3921/91, nustatančio sąlygas, pagal kurias vežėjai nerezidentai gali vežti krovinius arba keleivius valstybės narės vidaus vandens keliais (OL L 373, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 7 sk., 1 t., p. 345), taikymo sritį.
- 18 Tačiau, priešingai, nei teigia *Alpina* ir *Nicko Tours*, neatrodo, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos kruizo paslaugos iš esmės neturėtų jūrinių paslaugų savybių.
- 19 Iš tiesų Reglamente Nr. 3577/92 pavartotas žodis „jūrų“ reiškia ne tik teritorinę jūrą, kaip ji apibrėžta 1982 m. gruodžio 10 d. Montego Bėjuje (Jamaika) pasirašytoje Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijoje, įsigaliojusioje 1994 m. lapkričio 16 d. ir Europos bendrijos vardu patvirtintoje 1998 m. kovo 23 d. Tarybos sprendimu 98/392/EB (OL L 179, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 4 sk., 3 t., p. 260), bet ir vidaus vandenį, esančius į sausumos pusę nuo teritorinės jūros bazinės linijos (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / Ispanija, C-323/03, EU:C:2006:159, 25–27* punktus).
- 20 Taigi, net darant prielaidą, kad *Alpina* ir *Nicko Tours* teiginys, jog pats plaukimas jūros atkarpa tarp Kjudžos ir Levantės uosto yra pernelyg nereikšmingas, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos kruizo paslaugas būtų galima laikyti jūrinėmis, jų teiginys, kad šio kruizo paslaugos yra iš esmės ne jūrinio pobūdžio, bet kuriuo atveju atrodo nepagrįstas, nors tai dar turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas, nes, be minėtos atkarpos, kitos maršruto dalys, kaip antai einančios per Venecijos lagūnos ir Po upės žiočių laivybos zonas, priskiriamos prie Italijos Respublikos jūrų vidaus vandenų.
- 21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo prašomo Reglamento Nr. 3577/92 išaiškinimo reikšmingumui neturi poveikio aplinkybė, kad laivas, kuriuo teikiamos pagrindinėje byloje nagrinėjamos kruizo paslaugos, plaukioja su Šveicarijos vėliava.

- 22 Iš tiesų ginčo sprendimo rezultatas priklauso nuo atsakymo į klausimą, ar CIN 224 straipsnyje numatytas ribojimas, kuriuo kabotažo paslaugas tarp Italijos uostų leidžiama teikti „tik tų Bendrijos laivų savininkams, kurių laivai įregistruoti Europos Sąjungos valstybėje narėje ir plaukioja su jos vėliava“, buvo teisėtai pritaikytas *Alpina* ir *Nicko Tours* kruizo paslaugoms, teikiamoms minėtu su Šveicarijos vėliava plaukiojančiu laivu. Kaip nurodyta prašyme priimti prejudicinį sprendimą, iš šio 224 straipsnio matyti, kad jame numatytas ribojimas taikomas tik Reglamente Nr. 2577/92 nurodytoms kabotažo paslaugoms. Taigi tam, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas galėtų nustatyti, ar kruizo, prasidedančio ir pasibaigiančio tame pačiame uoste, paslauga yra kabotažo paslauga, kaip ji suprantama pagal CIN 224 straipsnį, jam pirmiausia reikia žinoti, ar tokio kruizo paslaugos priskirtinos prie Reglamente Nr. 3577/92 nurodytų kabotažo paslaugų.
- 23 Remiantis išdėstytais motyvais darytina išvada, kad Teisingumo Teismas turi pateikti nacionaliniam teismui prašomą išaiškinimą ir nereikia pakeisti ar išplėsti prejudicinio klausimo apimties, kaip tai siūlo padaryti *Alpina* ir *Nicko Tours*.
- 24 Siekiant atsakyti į iškeltą klausimą iš pradžių reikia pažymėti, kad iš Reglamento Nr. 3577/92 3 straipsnio 1 dalies formuluotės „kruiziniai laivai“ ir šio reglamento nuostatos, leidžiančios iki 1995 m. sausio 1 d. netaikyti šio reglamento tam tikrų kruizų paslaugoms, nedviprasmiškai matyti, kad kruizų paslaugos yra transporto paslaugos, kurioms taikomas šis reglamentas.
- 25 Tačiau kadangi Reglamentu Nr. 3577/92 reglamentuojamas tik „jūrų kabotažas“, į šio reglamento taikymo sritį patenka tik tokie kabotažai laikomos kruizų paslaugos.
- 26 Kadangi ši sąvoka Reglamento Nr. 3577/92 1 straipsnio 1 dalyje ir 2 straipsnio 1 punkte apibrėžta kaip „jūrų transporto paslaugos valstybėje narėje“, bet kokia kruizo paslauga, kuri paprastai už atlyginimą teikiama vienos valstybės jūrų vidaus vandenyse, patenka į šio reglamento taikymo sritį.
- 27 Jei toks kruizas prasideda ir baigiasi su tais pačiais keleiviais tame pačiame uoste, ši išvykimo ir atvykimo uostų sutaptis bei keleivių sutaptis bet kuriuo kruizo momentu negali lemti Reglamento Nr. 3577/92 netaikytinumo.
- 28 Žinoma, Reglamento Nr. 3577/92 2 straipsnio 1 punkto a–c papunkčiuose išvardytos transporto paslaugos apibūdintos kaip turinčios skirtingus atvykimo ir išvykimo uostus. Tačiau šis vardijimas, pradedamas žodžiais „visų pirma“, yra neišsamus ir negali iš šio reglamento taikymo srities pašalinti transporto paslaugų, pasižyminčių visomis minėta formuluote „jūrų transporto paslaugos valstybėje narėje“ apibūdinamomis pagrindinėmis jūrų kabotažo savybėmis (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / Graikija*, C-251/04, EU:C:2007:5, 28 ir 32 punktus).
- 29 Todėl į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad jūrų transporto paslauga, kurią sudaro kruizo, prasidedančio ir pasibaigiančio su tais pačiais keleiviais tame pačiame valstybės narės, kurioje vykdomas, uoste, paslaugos, priskirtina prie „jūrų kabotažo“, kaip jis suprantamas pagal Reglamentą Nr. 3577/92.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 30 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

Jūrų transporto paslauga, kurią sudaro kruizo, prasidedančio ir pasibaigiančio su tais pačiais keleiviais tame pačiame valstybės narės, kuriame vykdomas, uoste, paslaugos, priskirtina prie „jūrų kabotažo“, kaip jis suprantamas pagal 1992 m. gruodžio 7 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 3577/92, taikantį laisvės teikti paslaugas principą jūrų transportui valstybėse narėse (jūrų kabotažas).

Parašai.